

S Z A R V A S

T Á R S A D A L M I és S Z É P I R O D A L M I L A P

Szerkesztőség Kényes utca 175. Kiadóhivatal Selyem-utca 240. sz. szám. Deutsersmid János kereskedése.	Megjelenik hetenkint kétszer, vasárnap és esütőkön reggel. Előfizetési ár: Egész évre 5 frt — kr — Félévre 2 frt 50 kr Negyed évre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr	Hirdetsek árszabályszerint vétetnek fel. Egyes számok kaphatók. Lövenfeld Soma és Kalmár Dániel kereskedésében.

Előfizetési felhívás.

Lapunk a múlt számmal II.-ik évfolyamának 2-ik negyedébe lépett. Ez alkalommal tisztelettel felkérjük lapunk olvasóit, hogy előfizetéseiket mihamarabb megtenni sziveskedjenek, hogy a nyomtatandó példányok száma iránt eleve tájékozva lehessünk.

Ez évnegyedtől kezdve a «Szarvas» tulajdonjogát alóliroftak megszerezvén, az április—juniusi negyedre az előfizetési összegek új kiadóhivatalban Selyem-utca 240. sz. Deutsersmid János kereskedésébe küldendők, vagy a lap kihordóinak adandók át aláírásainkkal ellátott nyugta ellenében.

Az új évnegyedben munkatársainknak tömörítése által kívánjuk lapunkat élénkíteni s e tekintetben előre is elárulhatjuk, hogy ez új évnegyedben munkatársaink csaknem megkétszereződni fognak.

Különösen kell hangsúlyoznunk, hogy lapunk nem szolgál egyoldalúan egy társadalmi osztályt sem, ha-

nem úgy az intelligencia, valamint az iparosztály és a gazdaközönség saját lapját találhatja fel benne, mely oknál fogva hisszük hogy Szarvas város olvasóközönsége pártolását ezután sem fogja megvonni tőlünk.

A „Szarvas” előfizetési feltételei:

Egész évre ..... 5 frt —
Félévre ..... 2 frt 50 kr.
Negyedévre ..... 1 frt 25 kr.
Egyesszám ..... 5 kr.

Lapunk számonként kapható: Lövenfeld Soma, Kalmár Dániel, Kresmárik Endre, Deutsersmid János és Nagy Mihály üzletében.

Szarvas, 1893. Ápril. 4.

Mihálfi J. és Deutsersmid J.
Laptulajdonosok.

A magyarországi tanítók háza.

Egy-két éve csak, hogy tanügyi lapjainkban s az «Eölvös-alap országos tanítói egyesület» kebelében felvetett az eszme s megítélt az indítvány: Építsük

fel a magyarországi Tanítók Házát! Az elvetett mag termőföldbe, jó talajba került A hazai tanítók örömmel fogadták az eszmét lelkesedéssel karolják azt fel s a gyűjtés országszerte meegindult a »Tanítók Háza» felépítésére. Nagyobb arányokat akkor fog ölteni, ha majd telket is bírunk. Ezt a fő- és székváros nemesen gondolkodó hatóságától kérjük, reméljük és várjuk. Erre vonatkozólag a folyamodványt a múlt napokban nyújtottuk át küldöttségileg a fővárosi tanács tanügyi osztálya nagyerdemű vezetőjének, Rózsavölgyi Gyula tanácsnok urnak. Hogy még jobban megértessük s világosabbá tegyük, mit óhajtunk mit akarunk, mi a célunk: a folyamodványhoz mellékletképen csatoltuk az alább vázlatban bemutatott tervrajzot, mely szerint a Tanítók Házát felépíteni, berendezni s azt vezetni óhajtjuk.

A «Magyarországi tanítók házának» vázlatos tervrajza.

A »Magyarországi tanítók házának« kettős célja kell szolgálnia, nevezetesen: magába kell fogadnia 1. a felsőbb iskolákat különösen pedig az egyetemeket látogató ifjúság szállását és esetleg ellátását eszközölt intézetet, 2. a magyarországi tanítók azon országos egyesületeinek az otthonát

T Á R C Z A.

A husvétii csokor.

(Folytatás.)

Útjokat Annaék felé irányították s midőn közel voltak lakásukhoz, Marosi Bozó vállait megveregetve ajánlotta:

— Búcsúzz el barátom Annától; mert az ember nem tudhatja hogyan s mikép végződik az ily veszedelmes dolog!

Kövi, segéde ezen valóban rémes szavaitól kissé megszeppenve, a vér kezdett hidegülni ereiben s alig érezte magát képesnek arra, hogy Annához menjen és hogy tudlara adja barátjával szembeni kihívását. De végre is kitört benne az Anna iránti szerelemvág s késznek érezvén magát Annához besietni s elbúcsúzni, s értésére adni lovagias eljárásának okát. S e pillanatban felnyitja Annaék utcaajtáját e szavakkal:

— Csak menjetek barátim, a kitérőt irányban én is ott leszek, s most bevágta maga után az ajtót, Annát épen szobájában lelve kezét csókolt, remegve és ijedten hebegte Anna lábainál:

— Drága Annám! Egyetlen Annám! Hévvél ragadta meg kis kezeit s esdve kérte

— Istenért: mentse meg a véletlen haláltól, ragadjon ki egy féltékeny egyén bosszúkezeiből, aki gyáván így akar magácskától megfosztani, így akarja Önt hálójába keríteni, Önt, kinek tán eszébe sem lehet e férfi, aki a virágaimat, melyiket magácskától kaptam: »hívány» virágként téptele, s dobta lábaihoz s típortá össze; — s így akarván, az Ön szerelmét, szivemtől megvalólni.

Vegye ki kezéből a féltékenység bosszuszufegyverét és mentse meg a biztos haláltól; mert szerelméért hön dobog szivem!

— Anna, drága Annám! Én szeretem Önt végtelen s imádom mondhatatlanul. Ha magácska egy parányit is szeret, ha szeretni képes szive, úgy mondja, válaszoljon nyíltan melyikünket illethetnek jobban az ön szépvirágai — melyikünk az a boldog férfi, Bozó-e, avagy én, ki az ön igaz szerelmére érdemes, — melyikünk az a szerelmes férfi, ki az ön szívet bírja. Így könyörgött Győző, Anna lábainál s oly hévvél szorította kezébe Anna tündéri kezeit, hogy önkénytelenül hinnie kellett Annának Győző szerelmében. S most érezte először, hogy a Győző iránti igaz szerelem szívében lángra gyulladt.

— Imádott angyal; egyetlen Annám!

Te vagy élted, édes mindenségem, te vagy mindenem, te, akiért az élet kedves, te vagy, aki nékem e pillanatban új életet önthetsz csüggedő keblemben oh! te vagy aki halált hozhat éltedre s kioltod szivemből azt az érzést, melylyel annyira megszerettelek, hogy képes vagyok érted meghalni ha kell, kész volnék érted tűzbe, vízbe menni s bárkivel szerelmedért s boldogságomért mindenre kész e világon! Ésküszöm! Miért mondjam tovább, s esküdjek hogy mennyire szeretlek, imádlak, hisz eléggé láthatod s tudhatod te ezt! — Oh, de — mond, oh! szólj, hogy ez ajk »igen»-je a haláltól mentse meg s az örök boldogság édenébe emeljen. Anna, oh! mondja ki a szót, ha az halálitéletem tartalmazná!

Ha szívedben nem lett még tanyát egy édes abránd, ha férfi nevét nem suttogják még ajkaid epedve, szerelemmel, úgy mondja ki rózsá ajkad a szózatot, mely nevémet említi, s mely a biztos haláltól ment meg.

— Oh Anna tudod, mily drága kincs leend nekem e szavad: »szeretlek». Bármit is teszek érte, hálám csekély leend engedd, hogy előre is, áldva-áldjalak érte! — Oh, mond tehát, hogy szeretsz Győző a szerelem legforróbb érzéséről hevülten emelte ajkához Anna-hőfchér kezeit s csók-

a melyek a fővárost választották székelyül továbbá azoknak a fővárosi tanító-egyesületeknek a tanácskozási helyiségeit is, a melyek a »Magyarországi tanítók házában« óhajtanak állandó hajlékot maguknak berendezni. Ezen kettős célhoz képest a »Magyarországi tanítók házában« két, egymástól teljesen elkülönített, külön-külön bejárattal bíró, nagyobb szabású épületrészből kell állania.

A felsőbb iskolákat és egyetemeket látogató ifjúság számára berendezendő épületrészt oly módon lehetne és kellene berendeznünk, mint a hogyan a bécsi »Rudolfinum« van szereve, a melyben a technikát látogató szegényebb sorsú ifjúság talál ingyen szállást és igen mérsékelt díjért teljes ellátást.

Ezen berendezésnek megfelelőleg a tanuló ifjúság otthonát magában foglaló, teljesen elkülönített részében a »Magyarországi tanítók házában« annyi három-három s egymásba nyíló szobából álló és egy ajtóval elzárható lakosztályt kellene felállítanunk, a hányszor hat, esetleg nyolcz ifjú számára tervezzük intézetünket, hogy így minden egyes hat-hat, avagy nyolcz-nyolcz tanulóból álló csoportnak legyen egy, a folyósóra nyíló nappali, illetve dolgozó termén kívül egy jobbra és egy balra nyíló háló, illetve pihenő szobája, a melyek három-három, esetleg pedig négy-négy egyén számára volnának berendezendők.

Az ifjúság ezen száz tanuló befogadására tervezett lakosztályán kívül gondoskodni kell az épületben könyvtári helyiségről, egy-két olvasóteremről, hangszerekkel felszerelendő szobákról, egy-két kisebb fogadóteremről, felügyelői lakásról, fürdőszobákról, ruhaneműek, tüzelőanyag raktáraikul szolgáló és más egyéb nélkülözhetlen helyiségekről.

A »Magyarországi tanítók házában« ezen része a nagy szünidő alatt, a midőn

az ifjúság a fővárosból eltávozik, néhány héten át arra is föl volna használható, hogy a fővárosba szelő vidéki néptanítóknak és tanároknak olcsó pénzért néhány napra szállásul szolgáljon.

— A »Magyarországi tanítók házában« másik, az előbbtől teljesen elkülönített külön bejárattal ellátandó részében az országos tanítói egyesületek és a velünk egy felül alá vonulni kész fővárosi tanító-egyesületek számára berendezendő irodai helyiségeken kívül, kell egy nagyobb, közös tanítói könyvtári helyiségről, egy kisebb és nagyobb, körülbelül 300 egyévre számított tanácskozási teremről, egy háznagyi egy házmesteri lakásról, továbbá egy olyan vendéglői helyiségeket magába foglaló nagyobb lakosztályról gondoskodnunk, a melyben a vendéglős az intézetben elhelyezett ifjaknak, megsabott olcsó áron, rendszeres ételmezést adjon és a kartársak által rendezendő összejövetelek és estélyek alkalmával étkezéssről gondoskodjék.

Ezekben vázoltuk volna annak az épületnek a berendezését, a mely a »Magyarországi tanítók Ferencz József-háza« nevét viselné.

A magyarországi tanítók ezen házában, úgy a tanító-egyesületek otthonát képező, valamint a tanuló ifjúság »Eötvös-intézet« magába foglaló részét is egy külön, ezen célra egybeállítható igazgató-tanács gondozhatná, a melynek tagjait részben az »Eötvös-alap orsz. tanítói egyesület« választthatná a saját tagjai és a fővárosi felsőbb iskolák és egyetem tanárai közül. Ennek az igazgató-tanácsnak a tagjai lehetnének, ha az illető testületek is úgy kívánák, az »Orsz. tan. bizottságnak«, a »Tanítók árvaházi egyesületének«, a »Tanító-képzőintézet tanárok orsz. egyesületének«, a »Polgári isk. tanárok orsz. egyesületének«, a »Kisdednevelők orsz. egyesületének«, valamint a fővárosban működő

egyéb tanító-egyesületeknek a képviselői, ha az intézet fentartásához évenként nagyobb, azaz kétszáz forintot is meghaladó összeggel járulnának. Hivatalban tagjai volnának ezen igazgató-tanácsnak a főváros képviselője és a vallás- és közoktatásügyi miniszterium megbízottja, a ki az »Eötvös-alap orsz. tanítói egyesület« működését alapszabályaink értelmében figyelemmel kíséri tartozik és az egyesület vagyonának kezelését ellenőrizni van hivatva.

H I R E K.

— Személyi hír. Csáky Albin kultusz-minister a husvétii ünnepeket családjával körünkben töltötte. A minister ápril 1-én és 2-ikán részt vett a róm. kath templomban tartott szertartásokon.

— Lapunk által nyitott irodalmi pályázat határideje f. hó 1-jével járt le. A bírálat folyamatban lévén, a pályázat eredményét lapunk jövő száma hozza.

— Népmulatság. A szokásos néptáncmulatság f. hó 3-án vette kezdetét a Károlyi-féle kastély parkjában.

— Roncsolótoroklob. Újabb megbetegedések Scheiner Emilia (105f), Szrnka István (1275) Krnák N. (tanya) Beteglétszám 9.

— Öngyilkosság. Mezőtrón özv. Szapanos Jánosné márczius 31-én délelőtt 10 óra tájban kamrájában nagy kendőjével felakasztotta magát. A szerencsétlen öngyilkos 79 éves volt s tettének oka, mint környezetétől kivenni lehetett, hosszas betegségé miatt támadt életuntás volt.

— A szarvas-orosházi-mezőhegyesi vasutnál márczius 6-ika óta 2500 munkás van alkalmazva a szakadatlannul fojytatott földmunkálatok 60% a már teljesen készen áll, ha valami nagy esőzés, vagy más ilyenü akadály közbe nem jön, az órházak

jaival halmoza azt el. Szemei, sovárgva lesték ajkairól a megmentő vagy a halált hozó szót. Néhány perceltelte után önkéntelenül is elrebbent Anna ajkán: »szeretlek« — s a végtelen szerelem mámorában emelte tündéri szép karjai közé, a még mindig lábainál térdeplő szerelmes ifjut. És Győző most Annát oly kedvesnek találta, minők az angyalok lehetnek csupán, minők halandót nem teremtett többet az ég!

— Óh, nézz ide, — rebegte tovább Anna — lásd szivemben tanyát lelt az edes ábránd, itt van keblemben zárva annak képe, kit szeretek, a te képed s alakod Győző, kihez szivem minden vágya vonz — suttozta Anna.

— Igen, — rebegi elpirulva s odaborult arra a keblere, melyre oly rég óta vágyott, melyért epedett — mialatt virágtartójából egy csomó iholyát vett elő, megcsókolá s aztán feltűzé azt Győző keblére s édes szavak rebegése mellett mondá.

— Ez igazolja melyitek érdemeltebb férfi s kit becsülők köztetek jobban.

— Köszönöm, imádott Annám! Ezek valóban elég bizonyítékot tesznek Bozónak. Ah! mint imádlak, s szeretlek ime, új életet leheltél belém s újra elesztéd szivemben az elhaló vért. Köszönöm, ezerszer

köszönöm! Áldjon meg az Isten érette, hogy ennyire boldoggá tettél. — S végtelen szenvedéllyel ragadta meg Anna kezét s esőkokkal halmozta el.

Most már bátor vagyok mint az orosz-lán susogá s azzal eltávozott tőle.

Gyorsan közeledett Kövi a várakozóhoz s midőn odaért, ők, ellenfelével hidegen üdvözölték egymást, míg a többiek szívélyes barátsággal.

— De sokáig tartott a búcsúzásod Annától sugta egyik segédje talán nem is jól ütött ki avagy tán nem volt szerencséd hozzá.

— De igen! — válaszolt mosolyogva Győző.

— Akkor se baj! De kihitte s gondolta volna, hogy: ti, mint ellenségek jelentek s álltok egymással szemben e tisztáson. Nézz csak végig a sikon; lásd mily gyönyörű, délibábos róna, hogyan lebeg rajta ime a délibáb s néhány percz múlva pisztolyaitok füstje borítja, ezen délibáb helyett a rónát. És valamelyitek, vagy lehet, hogy mindkettőtöknek vére fogja pirosra festeni e szép zöld gyepet.

— Lehel! — mondá nyugtalanul Győző, — Nézzük hát hogyan dönt a sors köztünk!

Mindnyájan egy helyütt lévén, Marosi előbb lépett, s kinézte a távolságot, míg Bozón egyik segéde az ellenfeleket állította szemben egymással, s a másik két segéd pedig szónéklül töltötték meg a pisztolyokat s átnyujtvák azt a párbajozó feleknek.

Pár perczig csend uralgott. Ha az ember végig nézett a párbajozókon kétségbe lehetett az iránt hogy melyiké lesz a győzelem; mert mind a kettő egyforma bátorságot s halálmegvetést mutatott. Egyik sem látszott felni. Mindketten, a legnagyobb nyugodtsággal állottak meg helyeiket.

A segédek szivét mégis aggodalom facsarta [barataikért feltették mindkettőt hogy életök veszve lesz. S most megszólalt egyik segéde Kövinek békítési kísérletet leve,

Mindkétfel egyszerre elutasító mozdulatot tett.

Marossy erre előlépett, hogy a jelt megadja. A feleknek kijelenté, hogy haromig fog számolni, s midőn a harmat ki mondja s kendőjével int, löni kötelesek.

A párbajozók némán belintottak annak jeléül hogy megértették.

S ime, felhangzott a langyos levegőbe.

— Egy!... A felek bámulatos gyorsan vették célba egymást pisztolyaikkal.

és indházak építéséhez április hó 24-én a sinek lerakásához pedig május hó elején feltétlenül hozzáfognak; s így az új vasut október 15-én teljesen készen és a forgalomnak átadható lesz.

— Az önkéntes tűzoltó egyesület f. hó 9-én délután 4 órakor tartja tavaszi első gyakorlatát, a városháza udvarán, melyről az egyesület működő tagjait hirtelen utján is értesíti a parancsnokság. A gyakorlat megtartását a fentemlített nap korán reggelén kört szó jelzi.

— Halálozás. Kalmár Lajos volt szarvasi főjegyző özvegye szül. Piringer Katalin f. hó 4-én elhunyt. Temetése ma d. u. 3 kor lesz. Béke hamvaira.

— Számvizsgáló közgyűlés. Városi képviselőtestületünk f. hó 11-én tartja számvizsgáló közgyűlését, mely alkalommal a közgyűlés elnöke Urbanek Nándora bszent-andrási takarékpénztár igazgatója lesz

— Főgymnásiumunkban és társulati leányiskolánkban a tanítás, a husvétiszünet végéig érve, a mai nappal megkezdődik.

— Gróf Csáky Albin vallás és közoktatásügyi miniszternek itt időzése alkalmával a helybeli dalkar serenádát adott. A miniszter szívélyesen megköszönte a megjelentetést.

— A házszám-táblácskákról. Jövő vasárnap templomok előtt közlirre fog tétetni, hogy minden háztulajdonos a házszám-táblácskát épületének homlokzatára helyezze, hogy az szembeálló legyen. Ez intézkedés fogamatosságát a községi rendőrség ellenőrizni fogja.

— Artézi kutak. Csabán Zsigmondy Béla teljes erővel hozzáfogott az artézi kut furásához. Az első garnitúra 350 mm-es átmérőjű, mely artézi kutaknál lehetőleg szélesebb. Sokkal problematikusabb sikerrel biztathat a gyomai két artézi kut, melyeket Hungerleider Mihály holdmező-vásárhelyi vállalkozó furat, ezeknél a cső mindössze 105 mm-es kaliberű. Ennek dacára a furással a városhoz előtti artézi kutnál 200 méterig jutottak. Ha a második csőre lesz szükség, ez már 35 milliméterrel keskenyebb átmérőjű, ilyen

— Kettő!... — tekintetük villámgyorsan találkozott és Kövi úgy érezte, mintha Anna füleibe sugna valamit.

— Ördög és pokol! — kiáltott fel Kövi pisztolyát a cenzúrási irányból levéve s helyéből kilépve — csak nem fogok lőni, akkor midőn bizonyítékaim vannak; meg nem is vagyunk oktalán állatok hogy fölne tudjuk fogni, mit tegyünk, s mit ne. Tehát ime, Annától ismét egy csokor, az eltépett helyeken annak igazolására: melyikünk az erdemeltebb férfi Anna hírasára, Marosy átnyújtja Bozó segédeknek az ibolya csokorkát, e szavakkal:

Adják át Bozó úrnak Kövi barátunk nevében.

Bozó meglekinté a csokrot, melynek kicsiny szalagján piros selyemmel Anna neve volt kihimezve. Könyes szemekkel kert bocsánatot könyököl.

Ime egy húsvéti csokor halált hoz és életmentő hatalma.

— sch — a.

keskeny csövek kibélléséről tehát szó sem lehet. Gr. Hoyos-Wencheimék is terveznek a körös-ladányi határhoz tartozó pusztafási birtokon artézi kutat, amennyiben a miniszteriumhoz fordultak az ottani talajmegszelmlésére szakember kiküldése céljából.

— Jóízű tréfát beszél el a «Szegedi Híradó» Beöthy Algernon képviselőjéről, ki a napokban a Szegeden időzött. A t. Ház humoráról ismert tagja a Tisza vendéglőben ebédelt Földváry h. esendőrezredes társaságában. A pinczér szolgálatra készen hajlong előtte:

— Parancsol lazáni metéltet?

— Lazáni metéltet? Mi a csoda az?

— Leves, kérem alásan.

A pinczér hozza a levest, Beöthy Aldzsi ránéz, széttekint s komoran megszólal:

— Ezt a lazánit nem lehet megenni

A pinczér ijedten elhordja a »lazánit« és helyette paradicsom-levest ajánl.

— Jó. Hát hozzon azt.

Elhozzák. Beöthy ránéz s méltatlan kodva szól:

— Ezt a levest nem lehet megenni.

A pinczér összeröffenek, tanácskoznak a harmadik levesnek hoznak »bulyont tojással.«

Az előbbi jelenet. Beöthy ránéz s kétségbeesett konzekvenciával ismétli lesujtót itéletét:

— Ezt a levest sem lehet megenni.

A dolog kínos feltűnést kelt. A vendégek figyelmessé válnak s minden asztalnál gyanakodni kezdenek a »Tisza« levezeire. Kass Jani, a vendéglős ijedten rohan elő és izgatott mosolygás közt ezt a kérdést kockáztatja meg a Beöthy Aldzsi asztalánál:

— Ha meg nem sértem a képviselő urat, szabad tudnom, miért nem lehet megenni a levesemet?

— Mert nincs hozzá kanál.

GSARNOK.

A kisdedek szellemi életéről.

Dr. Schiff E.

A második életév kezdetén a gyermek már oly körülményekre is képes visszaemlékezni, melyeket csak egyszer látott, vagy hallott, különösen, ha már egyes szavakban kifejezést is tud adni gondolatainak. Ime egy két példa. Egy másfél éves fiúcska jelenlétében valaki anélkül hogy a gyermekre ügyelt volna, elbeszéli, hogy egy másik vidéken tartózkodó gyermek a szobába lép s a kicsikének nincs sürgősebb dolga mint hozzá sietve felkiáltani: »elesett, lába fáj« Egy másik példa. Egy 2 éves lánykának anyja egy levelező szánkát készített, a mit a gyermek természetesen mihamarabb tönkretett. 4 héttel később egy levelező lapot, melyet a gyermek vesz át, ezen szóval nyújtja oda anyjának: »szánkát.« Ez nyáron történt, a midőn tehát mi sem emlékeztette a gyermeket a 4 hét alatt készített s azonnal tönkretett szánkára.

Valamint a szemlélődés és majdan a szemlélés az emlékezésnek, ép úgy emez a gondolkodó képességnek szolgál alapjául. Minél több tárgyat, azoknak minél több tulajdonságát ismerte meg a kisded, minél többet vésett be emlékezetébe, annál inkább fog előtte feltűnni az egyes tárgyak közötti különbség, továbbá az összefüggés egyes cselekmények s az azok által létesített változás között. Képes tehát az ok és okozat között. Képes tehát az ok és

okozat közötti összefüggést felismerni. Egy két példa teljesen meg fogja világítani állításomat. Így Preyer tanár a következőket jegyzi fel saját gyermekéről. A 17 hónapos gyermek egyszer játékát akarta a szekrényről leemelni, mivel azonban nagyon magasan volt és nem volt képes elérni, addig futkosott körül a szobában, míg felfedezett egy bőröndöt, azt elővonta, ráállott és így kerítette az óhajtott tárgyat birtokába. Lehetetlen, hogy a gyermek már ebben a korban a »magasság«, »keresés«, »elérés« szavakban lett volna képes gondolkodni, mert ezek sokkal elvontabb fogalmak, sem hogy az azokat kifejező szavak a még beszélő nem tudó gyermek agyában léteztek volna.

Ugyanez a gyermek 1 $\frac{1}{2}$ éves korában a következő, valóban raffinizált módon juttatta anyjának tudomására, hogy a szobát el akarja hagyni, a nélkül hogy még ekkor is csak egy szót is tudott volna beszélni. A szobában addig keresgél, míg egy kendőt talál; ha ez megvan, odaadja anyjának, a ki a kendőt nyakába akasztja. Ő belegöngyöli magát s anyja térdeibe kapaszkodva mindaddig hallat kérő hangokat, míg az ajtót meg nem nyitják előtte, ekkor hirtelen felugrik, kiszalad, ledobja a kendőt s vigan futkároz. Itt a gyermek mindenesetre emlékezett reá, hogy valahányszor kiviszik, mindannyiszor kendőt adnak a nyakába, ez az emlékezett vezette azután a gondolkodásra, óhajának a leirt módon való kifejezésére.

Az emlékezet már nagyon korán indítja meg a gondolkodást, ha a benyomás, mely emlékezetében él, reá nézve kellemlen volt. Ime 2 példa a saját megfigyeléseimből. A 9 hónapos, asztalon ülő kisded azzal mulatott, hogy egy pálcikával egy mellette álló poharat ültögetett; az ez által keltett hangok látható örömet okoztak neki. Egy mellette álló idegen nő azonban félvén a kártevésről, elveszi előle a poharat, a mire a gyermek heves sirásra fakad miközben az említett nő eltávozik. A következő napon tett látogatásomnál véletlenül ugyanaz a nő a szobába lép, az ellőtem vigan játszadozó gyermek reá tekint s minden ok nélkül erősen sirni kezd, a mit csak akkor hagy félbe, midőn a nő eltávozik. Itt a 9 hónapos kisded felismerte az arcot, de gondolkodás utján az is eszébe jutott, hogy ez a nő volt vele szemben oly gyöngédtelen.

Egy másik példa. A prágai lelencházban végzett vizsgálataim alkalmával egy 8 $\frac{1}{2}$ hónapos gyermek is a vizsgálat tárgyát képezte, Röviden megjegyzem, hogy a kisdedek vérösszetételét tanulmányozva, minden egyes vizsgálathoz egy csepp vérre volt szükségem, a mely célból minden egyes vizsgálatnál egy-egy gyöngéd tűszúrás kellett a kisdedeken ejtenem, egyéniségem tehát nem épen a legkellemesebb benyomást gyakorolhatla reájuk. Nevezett kisdedet huzamosabb időn át vizsgáltam s már a 2—3 naptól kezdve rendszeresen észlelhettem a következőt:

A gyermek dajkája karján a dolgozószobam előtti folyosón, vagy a kórteremben a legjobb hangulatban volt. Midőn a vizsgálat órája elérkezvén, a dajkát a gyermekkel beszélőttem, a gyermek azon-

nal hangos sirásra fakadt, mihelyt szobám-
ba lépett. Midőn pedig a vizsgálati esz-
közzel kezemből hozzá közeledtem, a leg-
féktelenebb rugdalózásban tört ki. Itt te-
hát a gyermek már tudta, hogy valahány-
szor én hozzá a kis eszközzel közeledem,
hogy az reá nézve egy kellemetlen beha-
tással jár. Ez esetben is lehetetlen, hogy
a gyermek már szavakban gondolkozott
volna, mert hiszen a behatás minősége
felől nem lehetett neki fogalma sem.

Ha aztán néhány óra múlva esetleg
a kórtermen végig haladva a dajkája kar-
ján mulatozó gyermekhez enyelgési szán-
dékmal közeledtem, mindannyiszor félelme-
sen huzódott el tőlem. Ez utóbbit külön-
ben már számos, 6—7 hónapos kisdédnél
is észleltem, ha ők is a vizsgálat tárgyait
képezték.

(Vége köv.)

Heti piac.

Szarvas, 1893. Április 4-én

Buza legjobb 7.30. középszerű 7.
Árpa, legjobb 4.40 Zab, legjobb 4.60 Kuko-
ricza 4.20. Széna 3.30. Szalma 1.—. Kőszén
1.20. Marhahús —.50 és —.36. Juhhús —.32
Sertéshús —.46. Szalonna —.50. Disznózsír
5.4. Napszám áruk. Egykét lovas napszám
2 frt Férfi ellátással 30. Ellátás nélkül
40 kr. Nő ellátással 20 kr. Ellátás nélkül
30 kr. Gyermek ellátással 15 kr. Ellátás nél-
kül 20.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1892. október 1-től kezdve.

Szarvas-Mezőtúr.

	7401. v.	7413. v.
Szarvas indul:	9:34 d. e.	1:46 d. u.
Mező-Túr érk:	10:20 >	2:32 >

Mezőtúr-Szarvas.

7412. v. 7402. v.

Mező-Túr indul:	12:36 d. u.	5:10 d. u.
Szarvas érk:	1:22 >	5:56 >

Arad-Budapest.

	601. gy.	603. sz.	605. sz.
Arad indul:	8:20 d. e.	11:18 d. e.	9:05 este
Csaba érk:	9:20 >	12:50 >	10:50 >
> ind:	9:25 >	1:15 d. u.	11:05 éjjel
Mező-Túr érk:	10:29 >	2:42 d. u.	12:49 >
> ind:	10:30 >	2:50 >	12:53 >
Szolnok érk:	11:15 >	4:04 >	2:06 >
> ind:	11:46 >	4:15 >	2:21 >
Budapest érk:	1:50 d. u.	7:25 este	5:50 reggel

Arad-Budapest

	602. gy.	604. sz.	606. sz.
Budapest indul:	1:55 d. u.	8:10 d. e.	9:30 ese
Szolnok érk:	3:53 >	11:04 >	12:35 éjje
Mező-Túr érk:	4:47 >	12:17 d. u.	2:06 >
> ind:	4:48 >	12:24 >	2:09 >
Csaba érk:	5:52 >	1:48 >	3:33 >
> ind:	5:57 >	2:13 >	3:53 >
Arad érk:	6:57 ese	3:45 >	4:52 reggel

Felelős szerkesztő **Mihálfí József**

Laptulajdonosok

Deutschesmid János és Mihálfí József

Nyilttér*)

Végszó az „Egy szülő“-höz.

Bár már sokat olvastam, ez al-
kalommal újra végigolvastam Zsi-
linszky Szarvas város történelme czi-
mű munkáját, de a saját nevemre
sehol sem akadtam. Így tehát az ön
védekezése pipadohányt sem ér. Ha
ön a hetvenes évek elején dült egy-

(*E rovat alatt közlöttekért nem vállal fe-
lelőséget a szerk.)

házi egyenellenkedésekre céloz, erre
nézve készséggel elismerem, hogy az
egymással szemben álló pártok egyi-
kének tagja voltam. Zsilinszky az utó-
kor elfogulatlan ítéletére bizta, hogy
kik voltak okai ezen viszályoknak
tehát valóban érthetetlen mért hivat-
kozik ön arra, a kiből volt annyi
tapintat, hogy nevek mellőzésével rö-
viden átsiklott e dolgon, s az ítélke-
zést — mint mondám — az utókorra
hagyta. Vagy talán ön akar az utó-
kor tolmácsa lenni? Egyenellenkedé-
sek felett akar ön ítélkezni, ki épen
ezen polemijával gyönyörűen meg-
mutatta, hogy mily barátja a békének
otromba durvasággal megtámadva en-
gem, ki — véleménye szerint — elég
merész voltam a vizsgáló elnökséget,
melyre felkértem, elfogadni? Ha ön
tárgyilagos tudott volna lenni, akkor
talán nem csekély személyemet tá-
madta volna meg, ki bevallom lap-
tölteléknek való hírlapi polemikához
nem értek, de józanul fel tudom fogni,
hogy mily nagy fokú gyávaságra mu-
tat egy irodalmi férfúnak névtelenül,
tollharcot felvenni egy egyszerű pol-
gárral, kit eljárásában csak is a jó-
akarat vezetett. Nem egyenlő fegy-
verrel vivünk, mert az én fegyverem
az egyszerű igazság, az öné pedig a
szóvirágokba bujtatott durva igazság-
talanság, Ha ön csakugyan szülő, saj-
nálom gyermekeit, hogy ilyen neve-
lletlen apjuk van.

Klenk József.

É R T E S I T É S.

Hirdetések a „SZARVAS“ számára a legjutányosabban vétetnek fel. E
körülményről már a legelső próbánál meggyőződés nyerhető.

**Többszöri hirdetéseknel megfelelő árengedést
nyújtunk.**

Tekintve azon körülményt, hogy lapunk számonkinti elárusításánál mindin-
kább nagyobbadó forgalom mutatkozik:

Felhívjuk mindazon kereskedő urakat, kik a „Szarvast“ számonként eláru-
sitani hajlandók, hogy ebbeli szándékukat előlirt hivatallal közölni sziveskedjenek.

A „SZARVAS“ kiadóhivatala.

Selyem utca 240. házszám.